

Spis treści

Słowo wstępne	11
Część I Filozoficzne i pragmatyczne pojęcia badań empirycznych	15
Rozdział 1. Elementy wiedzy o nauce i poznaniu naukowym	15
1.1. Pojęcie nauki	15
1.2. Cechy i zasady poznania naukowego	17
1.3. Owoce poznania naukowego	21
1.3.1. Cele badań naukowych	21
1.3.2. Prawa nauki	23
1.3.3. Prawdliwości w nauce	25
1.3.4. Teoria naukowa	27
1.4. Wyjaśnienia naukowe i ich rodzaje	28
1.4.1. Wyjaśnienia genetyczne	29
1.4.2. Wyjaśnienia funkcjonalne	30
1.4.3. Wyjaśnienia teleologiczno-funkcjonalne	31
1.4.4. Wyjaśnienia logiczne	32
Literatura zalecana	33
Zadania i pytania	34
Rozdział 2. Terminy i pojęcia badań pedagogicznych	35
2.1. Typologia badań pedagogicznych ze względu na cel, organizację, przedmiot i procedurę	35
2.2. Problemy a hipotezy	43
2.2.1. Formułowanie problemów badawczych	43
2.2.2. Formułowanie hipotez	45
2.3. Pojęcie modelu w badaniach społecznych	48
2.4. Zmienne i wskaźniki w badaniach pedagogicznych	50

2.4.1. Formułowanie zmiennych i ich rodzaje	51
2.4.2. Wskaźniki i ich rodzaje	53
2.5. Klasyfikacja jako narzędzie porządkowania wiedzy	55
2.6. Etyczne ograniczenia i wymogi wobec badań pedagogicznych	59
Literatura zalecana	68
Zadania i pytania	69
Część II Strategie ilościowe w badaniach pedagogicznych	70
Rozdział 3. Metody badań pedagogicznych	70
3.1. Metody – techniki – narzędzia badawcze	70
3.2. Eksperyment pedagogiczny	72
3.3. Monografia pedagogiczna	75
3.4. Metoda indywidualnych przypadków	77
3.5. Metoda sondażu diagnostycznego	79
Literatura zalecana	82
Zadania i pytania	84
Rozdział 4. Techniki badań pedagogicznych	85
4.1. Obserwacja	86
4.1.1. Narzędzia obserwacji	89
4.2. Wywiad	91
4.2.1. Czynniki zakłócające wiarygodność informacji	93
4.2.2. Główne typy wywiadów w badaniach pedagogicznych	95
4.3. Ankieta	96
4.4. Badanie dokumentów	98
4.5. Analiza treści	100
4.6. Techniki projekcyjne	101
Literatura zalecana	102
Zadania i pytania	103
Rozdział 5. Pomiar w badaniach pedagogicznych	105
5.1. Pomiar środowiska wychowawczego	107
5.2. Pojęcia i skale pomiaru	109
5.2.1. Skala nominalna	110
5.2.2. Skala porządkowa	110
5.2.3. Skala interwałowa	111
5.2.4. Skala ilorazowa	112
5.3. Techniki socjometryczne	113
5.4. Testy pedagogiczne	116
5.4.1. Istota i właściwości testów	116

5.4.2. Klasyfikacja testów	119
5.4.3. Zasady stosowania testów	121
Literatura zalecana	122
Zadania i pytania	123
Rozdział 6. Skuteczność metod statystycznych i warunki ich stosowania	
w badaniach pedagogicznych	124
6.1. Sztuka konstruowania próby badawczej	125
6.2. Operacje statystyczne na zmiennych	130
6.3. Korelacje, rozkłady i oszacowania	138
6.4. Statystyczna weryfikacja hipotez	143
Literatura zalecana	147
Zadania i pytania	147
Rozdział 7. Narzędzia badawcze. Konstrukcja i zastosowanie	148
7.1. Reguły technicznej i poznawczej poprawności budowy narzędzi ...	149
7.2. Kwestionariusz wywiadu	150
7.3. Kwestionariusz ankiety	160
7.4. Narzędzia socjometrii	168
7.5. Narzędzia obserwacji	169
7.6. Skale	176
Literatura zalecana	183
Zadania i pytania	184
Rozdział 8. Organizacja i etapy badań naukowych	185
8.1. Schematy organizacji badań	185
8.2. Faza koncepcji	188
8.2.1. Wybór tematu, przedmiotu i celu badań, kwerenda literatury ..	188
8.2.2. Problemy badawcze	191
8.2.3. Hipotezy badawcze	193
8.2.4. Wybór terenu badań i dobór próby	194
8.2.5. Typologia zmiennych	197
8.2.6. Schemat wyjaśniania związków między zmiennymi	198
8.2.7. Typologia wskaźników do zmiennych	200
8.2.8. Metody, techniki i narzędzia badawcze	203
8.2.9. Definicje teoretyczne ważniejszych pojęć	205
8.2.10. Badania pilotażowe	206
8.2.11. Ostateczne decyzje odnośnie pojęć i warsztatu badań	207
8.2.12. Gromadzenie i opracowanie bibliografii	208
8.3. Faza badań	209

8.3.1. Harmonogram badań	209
8.3.2. Przeprowadzenie badań właściwych	210
8.3.3. Uporządkowanie materiałów badawczych	212
8.3.4. Przygotowanie do kodyfikacji	213
8.3.5. Weryfikacja hipotez	214
8.3.6. Opracowanie teoretyczne i uogólnianie wyników	216
Literatura zalecana	223
Zadania i pytania	223
Rozdział 9. Zasady opracowania materiałów badawczych	225
9.1. Porządkowanie i klasyfikacja materiałów badawczych	225
9.2. Konstrukcja klucza kodyfikacyjnego	228
9.3. Arkusze zbiorcze oraz podstawowe operacje statystyczne	234
9.4. Prosta prezentacja statystyczna wyników badań	238
9.5. Analiza jakościowa, klasyfikacja zagadnień i zależności	241
Literatura zalecana	242
Zadania i pytania	243
Rozdział 10. Formalne i pozaformalne warunki poprawności badań pedagogicznych	244
10.1. Obiektywizm i subiektywizm poznania społecznego	244
10.2. Rola konstrukcji i języka narzędzi badawczych dla rzetelności wyników	250
10.3. Czynniki zniekształcające wartość materiałów badawczych	252
10.4. Badania całościowe i badania reprezentacyjne	254
10.5. Zasady doboru próby reprezentacyjnej	256
10.6. Badania pilotażowe	260
10.7. Wnioskowanie jako sztuka i jako cel	262
Literatura zalecana	266
Zadania i pytania	266
Część III Strategie jakościowe w badaniach pedagogicznych	267
Rozdział 11. Podstawowe założenia badań jakościowych	267
11.1. Jakościowe i ilościowe strategie poznania naukowego	267
11.2. Teoretyczne korzenie jakościowej strategii badań	270
11.3. Procedury i założenia badań jakościowych	277
11.4. Cechy charakterystyczne badania jakościowego	284
Rozdział 12. Rodzaje badań jakościowych	294
12.1. Badania etnograficzne	294

12.2. Studium przypadku	297
12.2.1. Badania biograficzne	300
12.3. Badania fenomenograficzne	303
12.4. Badanie w działaniu	307
Rozdział 13. Metody zbierania materiałów badawczych	318
13.1. Obserwacja uczestnicząca	318
13.2. Otwarty wywiad pogłębiony (lub wywiad narracyjny, historia mówiona)	327
13.3. Dyskusja grupowa	338
Rozdział 14. Opracowywanie danych jakościowych	344
14.1. Porządkowanie i grupowanie danych	344
14.2. Analiza treści, tekstu	350
14.3. Wnioskowanie i opis	354
Uwagi końcowe	357
Literatura	357
Indeks nazwisk	363
Indeks pojęć	367
Aneks	373